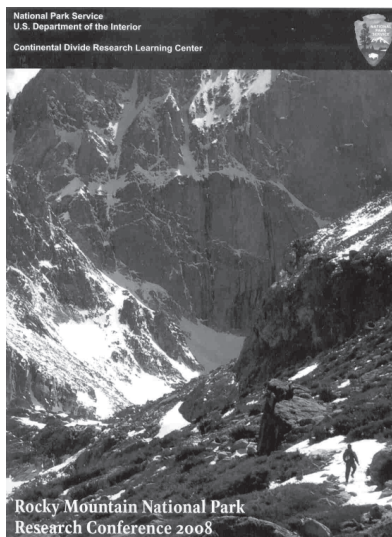


## Konferencia v Národnom parku Rocky Mountain

V meste Estes Park v štáte Colorado (USA) prebiehala v dňoch 7. – 9. apríla 2008 *Konferencia o vede a výskume v Národnom parku Rocky Mountain*. Vďaka dohode o spolupráci sesterských národných parkov (sister park) sa na nej zúčastnili aj dvaja zástupcovia zo Slovenska (Ing. Tomáš Vančura, bývalý riaditeľ TANAP-u a autor článku). Cieľom podujatia, ktoré americkí kolegovia organizujú raz ročne, je podporiť dialóg výskumníkov so zamestnancami národných parkov a verejnosťou, informovať o výsledkoch výskumu a ich využití pri praktickej ochrane prírody v tomto type chránených území. Len v r. 2007 bolo spracovaných okolo 70 štúdií. Konferencia sa venovala viacerým oblastiam, ktoré sú aktuálne aj pre oba tatranské národné parky – napr. problematike klimatických zmien, monitorovania kvality ovzdušia a vody, ochrany fauny a flóry, ako aj sledovaniu obnovy lesa na požiarom zasiahnutých lokalitách. K najzaujímavejším príspevkom patrila práve prezentácia výsledkov dvojdnového workshopu, ktorý sa konal 13. – 14. novembra 2007 na pôde Národného parku Rocky Mountain a bol venovaný ekologickým dôsledkom klimatických zmien na národný park v oblasti avifauny, cicavcov, hydrologie, mokradí, jazier a prameňov, ako aj montánnych a subalpínskych ekosystémov a alpínskej tundry. Jedným z jeho výsledkov je aj snaha manažmentu národného parku adaptovať priority monitoringu a výskumu v praxi a využiť aj túto tému na vzdelávanie návštevníkov.

Slovenskí zástupcovia na konferencii predstavili oblasť vedy a vý-

skumu v našom najstaršom národnom parku z historického hľadiska i situáciu v súčasnosti, prezentovali aj problematiku šírenia kosodreviny na území Tatier v dôsledku klimatickej zmeny a zmien vo využívaní krajiny. V diskusii sa americkí kolegovia živo zaujímali aj o aktuálne problémy ochrany prírody v TANAP-e a ocenili príspevok o dánskom projekte participatívneho manažmentu, ktorý prebiehal v Tatrách v r. 2002 – 2004 a mal za cieľ zapojiť ľudí do prípravy programu starostlivosti o národný park.



Súčasťou pracovnej návštevy bola aj prehliadka unikátneho výskumného pracoviska Instaar (Inštitút pre arktický a alpínsky výskum), ktoré patrí univerzite Colorado v Boulderi (<http://instaar.colorado.edu>). Vysokohorská výskumná stanica bola založená už r. 1921 prioritne za účelom štúdia horských ekosystémov. Na-



Stretnutie amerických a slovenských kolegov (zľava T. Vančura a J. Švajda) vo výskumnom pracovisku Instaar. Foto: archív autora

chádza sa v oblasti Front Range v južnej časti Rocky Mountain, ktorá je biosférickou rezerváciou. Administratívne budovy sú situované v nadmorskej výške 2 900 m, výskumné objekty v transekte siahajú takmer do 4 000 m n. m. K najdôležitejším projektom pracoviska patrí dlhodobý ekologický výskum (LTER), horský klimatický program a sledovanie atmosférických plynov. Nezanedbateľné je využitie pracoviska na výchovu a vzdelávanie.

Konferencia bola pre nás veľkou inšpiráciou ako prepojiť vedu a výskum s praxou v oblasti ochrany prírody. Prezentácia výskumného ústavu v Tatranskej Javorine a kontakty medzi slovenskými a americkými výskumníkmi by mali umožniť v blízkej budúcnosti rozvinúť nové formy a oblasti spolupráce na území NP BR Tatry.

Dohoda o spolupráci medzi Tatranským národným parkom (Slovensko), Tatrzanskim Parkom Narodowym (Poľsko) a národným parkom Rocky Mountain (USA), podpísaná v septembri 2007, podporuje medzinárodnú spoluprácu a vzájomné výhody pre všetky tri národné parky. Dotýkajú sa predovšetkým obohatenia skúseností pracovníkov prostred-

níctvom výmeny technických a profesionálnych znalostí, informácií, údajov, technológií, tréningov a skúseností. K potenciálnym oblastiam spolupráce patria napr. programy environmentálnej výchovy, budovanie organizácií priateľov parku na podporu národných parkov, aplikácie a softvér pre vedu a manažment prírodných zdrojov, metódy a techniky manažmentu prírodných zdrojov, dobrovoľnícke programy, manažment a plánovanie rekreácie a ekoturizmu. Pracovníci troch národných parkov sa v dohode zaviazali, že zdieľajú rovnaké myšlienky starostlivosti a ochrany prírodných zdrojov, o ktoré sa starajú. Najvyššou prioritou je obnova pozmenených ekosystémov, ochrana a zvyšovanie biodiverzity, ochrana ohrozených druhov a podpora výskumu, ktorý je nevyhnutný na dosiahnutie úspechu pri ochrane a obnove ekosystémov. Zároveň sa snažia zapojiť širokú verej-

nosť do rozvoja funkcií zlučiteľných s národným parkom v oblasti turizmu a lokálnej ekonomiky. Národný park Rocky Mountain s rozlohou 1 077 km<sup>2</sup> bol vyhlásený r. 1915. Najvyšším vrchom je Longs Peak 4 345 m n. m., celková dĺžka turistických chodníkov je 571 km a ročná návštevnosť 3 mil. ľudí.

Ďalšie informácie o podujatí možno získať na [http://www.nps.gov/romo/parkmgmt/research\\_conference.htm](http://www.nps.gov/romo/parkmgmt/research_conference.htm).



**Ing. Juraj Švajda, PhD. Výskumný ústav vysokohorskej biológie, 059 56 Tatranská Javorina 7, [svajda@uniza.sk](mailto:svajda@uniza.sk)**

## Cena ministra životného prostredia za rok 2008

Minister životného prostredia Slovenskej republiky Jaroslav Izák odovzdal dňa 5. júna 2008 v hoteli Hradná brána v Devíne *Cenu ministra* za mimoriadne výsledky a dlhoročný prínos v starostlivosti o životné prostredie. Ide o nefinančné ocenenie, ktoré sa udeľuje v štyroch kategóriách: obciam, podnikom, občianskym združeniam, jednotlivcom alebo kolektívom pri príležitosti Svetového dňa životného prostredia (5. jún) na základe predložených návrhov a odporúčania osobitnej hodnotiacej komisie.

Súčasťou slávnostného udeľovania tohoročných cien bolo vyhlásenie novej súťaže *Environmentálny čin roka*, ktorej cieľom je zvýšiť záujem občanov o zdravé životné prostredie, podporiť neformálnu environ-

mentálnu výchovu i oceniť snahu jednotlivcov a kolektívov urobiť vlastnými silami niečo v prospech prírody i obyvateľov. Inšpiráciou na vyhlásenie súťaže bol projekt detskej ekopolície z oravskej obce Zábiedovo.

### Kategória obce

**Zábiedovo.** Projekt detskej ekopolície v tejto obci vznikol v rámci programu environmentálne uvedoméleho občianstva, zameraného na vzdelávanie všetkých generácií obyvateľov. Pretože v obci vznikali čierne skládky a do separovania odpadu sa napriek vynaloženému úsiliu nedarilo zapojiť viac ľudí, rozhodli sa zveriť starostlivosť o životné prostredie do rúk najmladšej gene-

rácie. Oplatilo sa... Výsledok je výborný. Pred projektom detskej ekopolície v obci separovalo odpad 30 % domácností, dnes je to už 77 %. Hoci projekt oficiálne skončil 31. októbra 2007, v Zábiedove chcú, aby sa deti venovali starostlivosti o životné prostredie aj naďalej.

### Kategória podniky

**EKO QELET, a. s., Martin.** V Slovenskej republike sú významné spoločnosti, ktoré zásadným spôsobom riešia problematiku životného prostredia a svojimi aktivitami sú príkladom pre ostatných. Jednou z nich je EKO QELET – nový závod s unikátnou štruktúrou linkou v Hliníku nad Hronom. Projekt, ktorý možno nazvať projektom desaťročia, bude okrem železného šrotu zhodnocovať aj staré vozidlá. Nová technológia umožní spracovať karosériu auta prakticky za jednu minútu vyseparovaním kovových a nekovových častí. Kapacita novej linky je okolo 100 000 starých vozidiel, čo výraznou mierou prispeje k tomu, aby bolo Slovensko pripravené splniť záväzky vyplývajúce zo smerníc Európskej únie.

V kategórii občianske združenia nebola cena udelená.

### Kategória jednotlivci alebo kolektívy

**RNDr. Blažena Horváthová, CSc.** Pôsobí v odbore hydrológie – vodné hospodárstvo, je spoluautorkou kapitoly venovanej hodnoteniu teploty vody tokov v publikácii *Hydrologické pomery ČSSR*, vydané v Prahe r. 1970. Takmer tri desaťroky rokov pôsobila v redakčnej rade Vodohospodárskeho spravodajcu. V odbornej problematike sa venuje najmä vodohospodárskym bilanciam. Zavedenie automatizovaného vyhodnocovania vodohospodárskych bilancií za minulý rok sa spája s jej menom.

Iniciatívne sa venovala u nás nestanovovanej charakteristike minimálnych prietokov, ktorá zohľadňuje